

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2016. gada 5. oktobrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneses Daiga Rezevska un Ineta Ziemele,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Rudītes Kliučas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 221/2016),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Maksātspējas likuma 17. panta 3.¹ daļu (turpmāk arī – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 106. panta pirmajam teikumam.

2. Apstrīdētā norma noteic: „Lēmumu par administratora sertifikāta darbības izbeigšanu pieņem, ja pēdējo divu administratora sertifikāta darbības gadu laikā Maksātspējas administrācija divas reizes ir atzinusi normatīvo aktu pārkāpumus administratora darbībā.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Papildus tam Satversmes tiesas likuma 20. panta sestā daļa noteic, ka, izskatot konstitucionālo sūdzību, kolēģija var atteikties ierosināt lietu arī gadījumā, kad sūdzībā ietvertais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts noteic, ka, izskatot pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzēja jau iepriekš ir vērsusies Satversmes tiesā ar pieteikumu (pieteikums Nr. 86/2016), apstrīdot Maksātnespējas likuma 17. panta 3.¹ daļas atbilstību Satversmes 106. panta pirmajam teikumam. Izskatot minēto pieteikumu, Satversmes tiesas 3. kolēģija 2016. gada 22. jūlijā ir pieņēmusi lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu. Lēmumā atzīts, ka pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Šajā pieteikumā ir papildināts tā juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 106. panta pirmajam teikumam.

Tādējādi pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, un Satversmes tiesas kolēģijai no jauna ir jāpārbauda pieteikuma atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

5. Izskatot iepriekš iesniegto pieteikumu Nr. 86/2016, Satversmes tiesas kolēģija jau ir atzinusi, ka:

1) pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai;

2) Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 22. jūlija lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 86/2016*).

Minētos apstākļus Satversmes tiesas kolēģijai atkārtoti vērtēt nav nepieciešams.

6. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa šādu uzskatu pamatot. Minētā tiesību norma ir skatāma kopsakarā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu, atbilstoši kuram pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Vērtējot nākotnē sagaidāmu personas pamattiesību ierobežojumu un izlemjot jautājumu par lietas ierosināšanu, Satversmes tiesa ņem vērā gan risku, ka šis ierobežojums nenovēršami skars konkrēto personu, gan arī iespējamo personas tiesisko interešu aizskārumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 22. jūnija sprieduma lietā Nr. 2009-111-01 10. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja ir sertificēta maksātnespējas procesa administratore, kuras sertifikāts ir spēkā līdz 2018. gada 6. maijam. Viņas darbībā pēdējo divu gadu laikā Maksātnespējas administrācija divas reizes ir konstatējusi normatīvo aktu pārkāpumus. Pamatojoties uz apstrīdēto normu, Maksātnespējas administrācija vērsusies biedrībā „Latvijas Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asociācija” (turpmāk – Administratoru asociācija) par Pieteikuma iesniedzējas administratora sertifikāta darbības izbeigšanu. Administratoru asociācija lēmumu līdz pieteikuma iesniegšanas brīdim nav pieņēmusi.

Pieteikuma iesniedzēja ir pamatojusi, ka situācijā, kad Administratoru asociācija piemēros apstrīdēto normu, viņas tiesības tiks aizskartas. Administratoru asociācijai neesot rīcības brīvības apstrīdētās normas piemērošanā un tai esot imperatīvs pienākums izbeigt Pieteikuma iesniedzējas sertifikāta darbību. Sertifikāta anulēšana rezultātā, pamatojoties uz apstrīdēto normu, viņai

turpmākos piecus gadus nebūšot tiesību sertifikātu atjaunot. Pieteikuma iesniedzējai ilgstoši tikšot liegta iespēja veikt maksātspējas administratora pienākumus. Tādējādi sertifikāta anulēšana aizskaršot viņai Satversmes 106. pantā noteiktās pamattiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos.

Satversmes tiesa jau atzinusi, ka Satversmes 106. pantā ietvertās tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos nozīmē, pirmkārt, visām personām vienlīdzīgu pieeju darba tirgum un, otrkārt, to, ka valsts nedrīkst noteikt personām citus ierobežojošus kritērijus kā vien noteiktas to spēju un kvalifikācijas prasības, bez kurām persona nevarētu pildīt attiecīgā amata pienākumus (*sk. Satversmes tiesas 2003. gada 20. maija sprieduma lietā Nr. 2002-21-01 secinājumu daļas 1. punktu*). Pieteikuma iesniedzēja ir pamatojusi, ka viņas konkrētā situācija ietilpst Satversmes 106. panta tvērumā. Apstrīdētās normas piemērošana ierobežos viņas tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos, proti, turpināt veikt maksātspējas administratores pienākumus.

Pieteikuma iesniedzēja atzinusi, ka apstrīdētajā normā ietvertais ierobežojums noteikts ar pienācīgā kārtā pieņemtu likumu un tam ir leģitīms mērķis. Pieteikumā ir pamatota apstrīdētajā normā ietvertā pamattiesību ierobežojuma iespējamā neatbilstība samērīguma principam.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā, kā arī 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

7. Ņemot vērā, ka pieteikumā ir pamatota pamattiesību aizskāruma iespējamība nākotnē, uz izskatāmo pieteikumu nav attiecināmas Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās un ceturtās daļas prasības.

8. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Tas atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

n o l ē m a :

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Maksātnespējas likuma 17. panta 3.¹ daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 106. panta pirmajam teikumam” pēc Rudītes Klikučas pieteikuma (pieteikums Nr. 221/2016).

2. Atzīt, ka nav nepieciešams aicināt Saeimu iesniegt atbildes rakstu, jo 2016. gada 11. janvārī ir ierosināta lieta Nr. 2016-02-01 „Par Maksātnespējas likuma 17. panta 3.¹ daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 106. panta pirmajam teikumam” un Saeima jau ir iesniegusi atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 3. kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova